

שיחות הר"ן – אות נא (א')

*The masses are far removed from idealism and they only understand
one language well, the language of personal gain, materialism.*

(Letter from Rav Yechezkel Yaakov Weinberg to Zvi Mathisson, dated Nov. 3, 1905¹)

1) שיחות הר"ן – אות נא [וע"ע לעיל שיחות הר"ן - אות ד]

העולם הזה אינו פלוג רק למשך אל התכלית הנצחית. ואין להסתכל אם יהיה לו מעות אם לאו, כי בין כך ובין כך יבילה זמיו בשוה. כי העולם הזה מטעה אותנו לגמרי שמראה אל האדם פאלו הוא מרויח בכל פעם ובסוף אינו פלוג, בפאשר נראה בחוש ברב בני אדם שעוסקים ועובדים זמים ושנים בסחורות ומשא ומתן ולבסוף פשבאין לחשבון אין נשאך בידם פלוג. ואם אפלו משיג מעות לוקחין אותו מן המעות. והפול: ששניהם אין להם קיום ביחד, דהינו האדם עם המעות, רק או שלוקחין המעות מן האדם, או שלוקחין האדם מהמעות, ומעולם לא נמצא שישאר אחד עם המעות רק פנזכר לעיל, גם היכן הוא כל המעות שעושין מימות עולם? כי מעולם עושין תמיד מעות, והיכן הוא כל המעות? רק באמת אינו פלוג לגמרי.

2) שיחות הר"ן – אות קטו

עקר הנסיון של כל אדם בעולם הזה הוא בתאוה הזאת של נאוף. ואפלו תאות ממון, אף על פי שהיא תאוה גרועה מאד וכו' וכו' והיא עבודה זרה ממש, אף על פי כן עקר הנסיון הוא בתאוה הזאת:

3) ספר החיים – ספר חיים טובים, פרק חמישי (ר' חיים מפרידבורג זצ"ל, אחי המהר"ל)

...וחדשים מקרוב באו כגון עבודת הכסף והזהב שגם הוא בכלל עבודה זרה יחשב, דודאי עבודה זו היא זרה לא לבד בעיני השם יתברך אלא אף בעיני כל בעלי השכל. והוא סוד ה"זעם", שהם ג' מיני עבירות אשר חטאו וזעמו בהם כל הדורות אשר היו למן היום אשר ברא אלקים את האדם עד היום האחרון, דהיינו "זנות עבודה זרה ממון", שהוא ר"ת של "זעם". וכל עוד שלא עבר ובטל הזעם הזה יתעכבו עקבות רגלי המשיח.

4) דבש לפי (חיד"א) – מערכת ז, אות ו

זעם. אמרו הקדמונים דשיתא אלפי שני הוי עלמא שני אלפים הראשונים גבר יצה"ר ופשעו בזנות, וב' אלפים שנים בע"ז, וב' אלפים אחרונים הללו ממון וסי' זעם...

5) משנה ברורה – הלכות יום הכפורים, סימן תרו, ס"ק כא [סדר הויזוי במנחה בערב יו"כ]

פניו לצפון וכו' - י"א שה"ה איפכא פניו לדרום ואחוריו לצפון ובא רק לאפוקי שלא יהא אחוריו למזרח או למערב שהם מקומות שהשכינה שרויה שם. אבל הט"ז כתב דוקא יהפוך פניו לצפון שעיקר חטאת האדם הוא מחמת ממון וכתב "מפפון זהב יאָתה" (איוב לו, כב) ע"כ מכניע עצמו לאותו צד להודיע שמשם בא לו החטא ע"כ וכן נוהגין.

6) ליקוטי מוהר"ן – תורה קלג (ר' נחמן ברסלב זי"ע)

ולכאורה קשה, איך יוכל דבר קטן כזה להפסיק ולחצוף בפני גדול כזה, שגדול כמה אלפים פעמים כמותו. כי כל העוה"ז כולו קטן מאד כנגד התורה, שגדולה כנגדו אלפים פעמים? אך הוא כמשל המובא, כמו מטבע קטנה אם תחזיק אותה נגד עיניך, ימנע מלראות הר גדול, אע"פ שההר גדול אלפים פעמים כמו המטבע הקטנה. אך מחמת שהמטבע עומדת נגד עיניו, ע"כ חוצצת בפני ראיית העינים, עד שאינו רואה הדבר הגדול ממנו כמה פעמים. כן כשמגיע ובא אל העוה"ז, נשאר שקוע שם בהבלי עולם, ונדמה לו שאין טוב מזה. והעוה"ז הקטן והמועט, מונע אותו מלראות אור גדול ומופלג של התורה, שהוא גדול כמה אלפים פעמים כנגדו כנ"ל. והוא ממש משל השמש, שהארץ מפסקת מלראות אור גדול של השמש, אף שהשמש גדול כ"פ כמו הארץ, והוא כמשל הנ"ל כמובא. וזהו ואור צדיקים כאור נוגה, כאור נוגה ממש.

¹ Between the Yeshiva World and Modern Orthodoxy, pg 19.

...וכ"ז מחמת שהעולם עומד בפני עיניו וחוצץ בפניו, עד שאינו יכול לראות אור התורה והצדיקים הגדול ממנו אלפים פעמים. אבל אם יסלק המפסיק הקטן מנגד עיניו, דהיינו שיטה עיניו מן העולם, ולא יסתכל על העולם, רק ירים ראשו ויגביה עיניו ויסתכל למעלה מן העולם המפסיק וחוצץ, אזי יזכה לראות אור הגדול והמופלג של התורה והצדיקים...
וכן שמעתי בשם הבעש"ט, שאמר אוי ואבוי, כי העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוראים, והיד הקטנה עומדת בפני העינים, ומעכבת מלראות אורות גדולים:

7) חפץ חיים על התורה – פרשת שופטים, עמ' רסה

ומעתה צא וחשוב, אם הקב"ה בכבודו בעצמו מעיד על אדם שהוא חכם, אזי אין תכלית וגבול לחכמתו, ואעפ"כ התורה מעידה עליו שהשוחד יעור עיניו, כי הלא בפרוש כתוב כאן, "יעור עיני חכמים", ובאיזה חכם הכתוב מדבר? הוי אומר לא חכם סתם, מה שהבריות אומרים עליו שחכם הוא, אף לא חכם ששלמה המלך מעיד עליו, אלא חכם שהקב"ה בעצמו מעיד עליו בתורתו שהוא חכם, ואעפ"כ גדול כח השוחד, שהוא יכול לעורר אף את עיני החכם הגדול הזה.

8) נועם אלימלך – פרשת כי תשא (ר' אלימלך מליזענסק זי"ע) [1717-1787]

זה יתנו (ל, יג). איתא בגמרא (שקלים א: ד) כמין מטבע של אש הראה לו הקב"ה למשה מתחת כסא הכבוד ואמר לו כזה יתנו... והטעם, כי הצורה של המטבע היא מכבה אור נשמת האדם כאשר יבין מדעתו אם נותן דעתו על המטבע נכבה אור השכל ממנו לזה אמר השם הטוב כזה יתנו, דהיינו שיתנהגו עם כספיהם כזה שהוא אש מתחת כסא הכבוד, דאש שורף ואש מחמם, דהיינו אם חס וחלילה מתנהג בכספו שלא כהוגן אז שורפתו, ואם מתנהג כשורה בצדקה בלב שלם וגמילות חסדים אזי המצוה הזאת מגעת עד כסא הכבוד ומחמתו מגיע לעונג רב בזה ובבא אמן.

9) מעין בית השואבה – פרשת לך לך, עמ' כט (ר' שמעון שוואב זצ"ל) [1908-1995]

ועדיין אין אנו יודעים סיבת השינוי הזה, שנתהפך מאדם כשר כזה להיות רשע הדר בסדום [כמאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה מאז), שהיה להוט אחרי בולמוס של עריות]. ועל זה רמז הכתוב "ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם", שרכושו היה מפסיק בינו ובין השפעתו של אברם, שמאחר שנתעשר להט אחרי עריות ושאר תאוות, "ויסע לוט מקדם" (לך יגיא) הסיע עצמו מקדמונו של עולם ואמר אי אפשר לא באברם ולא באלקיו (בראשית רבה שם), ממש מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, והכל על ידי רכושו.

(ידיב) ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדום.
 וצריך ביאור סדר הכתוב, שלפי פשוטו היה צריך לכתוב "ויקחו את לוט בן אחי אברם ואת רכושו וילכו", ולמה הפסיק הרכוש באמצע הסיפור שהיה לוט בן אחי אברם.

10) The Progress Paradox: How Life Gets Better While People Feel Worse², pg 222 -

experience" than lofty mental states.) Positive-psychology theorists marvel at studies showing that quadriplegics, as a group, have a higher sense of well-being than lottery winners. The lottery winners, we can guess, were swept up in materialism and betrayed by it, while the quadriplegics had to adjust to their conditions, and in so doing learned to appreciate the fact of being alive. More, quadriplegics must struggle daily—must work for everything they attain—while lottery winners may lay around snapping their fingers and expecting others to deliver contentment to them.

² Gregg Easterbrook (203)